

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący)

SSN Marek Siwek

SSN Paweł Kołodziejcki (sprawozdawca)

w sprawie **P. W.**

skazanego z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 9 maja 2024 r.,

zażalenia skazanego na postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 31 stycznia 2024 r., sygn. akt IV KO 92/23,

o odmowie przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania wobec jego oczywistej bezzasadności,

na podstawie art. 545 § 3 zd. drugie k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

Paweł Kołodziejcki Igor Zgoliński Marek Siwek

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Najwyższy, na podstawie art. 545 § 3 k.p.k., odmówił P. W. przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 kwietnia 2019 r., sygn. akt II AKa 114/19, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 11 grudnia 2018 r., sygn. akt XVI K 96/18, którym został on skazany na karę 15 lat pozbawienia wolności za zbrodnię z art.

148 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., wobec jego oczywistej bezzasadności (pkt 1). Jednocześnie wniosek skazanego o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu pozostawił bez rozpoznania (pkt 2).

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył skazany, który nie zgodził się z jego treścią i zarzucił, że pozbawiono go możliwości weryfikacji podniesionych twierdzeń. Jego zdaniem to ewentualnie ustanowiony obrońca z urzędu, po zbadaniu przedstawionych przez niego faktów, miałby określić czy istnieją podstawy do sporządzenia w tej sprawie wniosku o wznowienie postępowania, a sąd zaś jest uprawniony do badania prawidłowego wykonania obowiązków przez obrońcę w ramach zagwarantowanego mu prawa do skutecznej pomocy prawnej z urzędu. Ponadto podniósł, że jeden ze wskazanych świadków potwierdził zarówno w rozmowie z nim, jak i jego konkubina, że P. W. nie jest sprawcą czynu, za który został skazany. W ocenie skarżącego wykazane zostały okoliczności *de novis*, które powinny podlegać zbadaniu przez Sąd Najwyższy po ich przedstawieniu w „prawniczym wniosku” przez wyznaczonego mu adwokata.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie godzi się przypomnieć, że instytucja wznowienia postępowania należy do kręgu nadzwyczajnych środków zaskarżenia, których procesowe uruchomienie może nastąpić wyłącznie na podstawie przesłanek ściśle określonych w ustawie. Katalog okoliczności otwierających drogę do wystąpienia przez stronę z wnioskiem o wznowienie postępowania określają przepisy art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. i art. 540b k.p.k. Podkreślenia wymaga także, że ustawodawca nałożył na sąd wznowieniowy obowiązek dokonania wstępnej kontroli wniosku w celu ustalenia możliwości jego skutecznego złożenia. Zgodnie bowiem z brzmieniem przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. sąd odmawia przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania nierespektującego obowiązującego w postępowaniu wznowieniowym tzw. przymusu adwokacko-radcowskiego i to bez wzywania do uzupełniania tego braku, gdy z treści wniosku wynika jego „oczywista bezzasadność”. W takiej sytuacji bezprzedmiotowy staje się wniosek skazanego o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu celem sporządzenia i podpisania wniosku o

wznowienie postępowania. Celem wskazanego przepisu jest zredukowanie zbędnych przebiegów procesowych w postępowaniu wznowieniowym w sytuacji, gdy obiektywnie brak jest podstaw do wzruszenia prawomocnego orzeczenia. Całkowicie nietrafione są więc zarzuty skarżącego, że został on pozbawiony prawa do skutecznej pomocy prawnej z urzędu. Jeśli bowiem *prima vista* jasny jest brak okoliczności wskazujących na zmaterializowanie się którejkolwiek z podstaw wznowieniowych wskazanych w art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. lub art. 540b k.p.k., to nieracjonalne i niecelowe byłoby kontynuowanie czynności procesowych mających doprowadzić do uzupełniania braków formalnych wniosku przez wyznaczenie skazanemu obrońcy z urzędu.

Odnosząc się natomiast do merytorycznej zasadności zaskarżonego postanowienia zauważyć należy, że Sąd Najwyższy szczegółowo wyjaśnił z jakich powodów wskazane przez skazanego okoliczności nie uzasadniają wznowienia postępowania w sprawie, w szczególności zaś nie stanowią nowych, nieznanych dowodów w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Dotyczy to także kwestii związanej ze zgłoszeniem trzech kolejnych świadków, którzy mieli być mieszkańcami nieruchomości, gdzie doszło do przestępstwa. Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że podstawy wznowienia określone w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. to takie nowe fakty lub dowody, które wskazują na zaistnienie określonej pomyłki sądowej. Kluczowe jest zatem stwierdzenie, że w przypadku uwzględnienia nowo powołanych faktów czy dowodów, w wysokim stopniu prawdopodobnym będzie uniewinnienie osoby skazanej albo złagodzenie podstaw jej odpowiedzialności karnej. Stąd nie wystarczy samo powoływanie się na nowy fakt czy dowód bez zaoferowania co najmniej tzw. dowodu swobodnego, uprawdopodobniającego w wysokim stopniu błędność skazania (zob. postanowienie SN z dnia 29 września 2022 r., I KZ 48/22, LEX nr 3490611 i przywołane tam judykaty). Dowodem takim może być przykładowo pisemne oświadczenie określonej osoby wskazujące na fakt, iż skazany nie popełnił przypisanego mu czynu. Samo gołosłowne twierdzenie, że inni świadkowie posiadają taką wiedzę nie stanowi *novum* w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Ani we wniosku o wznowienie, ani w złożonym zażaleniu, skazany nie precyzuje jakie konkretnie informacje na temat przypisanego mu przestępstwa posiadają wskazywane przez niego osoby, zwłaszcza D. S., w tym czy byli

świadkami zdarzenia, znają tożsamość rzekomego zabójcy itp. Trudno wyobrazić sobie, aby mając sposobność osobistej rozmowy z osobą posiadającą tak kluczowe dane, skazany zadowolił się jedynie ogólną informacją, że nie jest sprawcą czynu, za który go skazano. Ponadto kwestia przesłuchania kolejnych mieszkańców budynku przy ul. [...] w Ś. była przedmiotem oceny sądu *ad quem*. Na etapie postępowania odwoławczego zarówno skazany, jak i jego obrońca składali w tym zakresie stosowne wnioski dowodowe, które zostały oddalone. Jedynie na marginesie zauważyć należy, że wśród nich nie było osób wymienionych we wniosku o wznowienie postępowania. W tej sytuacji zgodzić się należy ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zawartym w zaskarżonym postanowieniu, że skazany nie uprawdopodobnił, aby wskazywani przez niego świadkowie stanowili osobowe źródła dowodowe, których zeznania mogłyby wskazywać na okoliczności, o których mowa w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., a w konsekwencji stanowić „nowy dowód” w rozumieniu tego przepisu.

Reasumując, Sąd Najwyższy w zaskarżonym postanowieniu trafnie stwierdził oczywistą bezzasadność osobistego wniosku skazanego o wznowienie postępowania, a oceny tej w żadnej mierze nie podważa argumentacja wyrażona w wywiedzionym przez niego zażaleniu.

Z tych też względów, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[PGW]

[ms]

Paweł Kołodziejski Igor Zgoliński Marek Siwek